

KUOPION HIIPPAKUNNAN PIISPA

Paimenkirje 22.12.2016

Esikoislestadiolaista herätysliikettä koskevia menettelytapaohjeita Kuopion hiippakunnassa

Hyvä kirkkoherra, työtoveri Kristuksessa,

Monissa esikoislestadiolaisten herätysliikkeen paikallisyhdistyksissä on ryhdytty suorittamaan liikkeeseen kuuluvan seurakuntalaisen eli papiksi vihkimättömän henkilön toimittamia sakramenteja.

Kirkkomme tunnustuksen mukaan kolmiyhteinen Jumala on asettanut kirkkoonsa sanan julistamisen ja sakramenttien hoitamisen viran (Augsburgin tunnustus V). Tämän johdosta kirkon järjestyksestä opetetaan, että ”kirkossa kukaan ei saa julkisesti opettaa eikä hoitaa sakramenteja ilman asianmukaista kutsumista” (Augsburgin tunnustus XIV). Kutsumisella tarkoitetaan kirkon järjestyksen mukaista kutsumenettelyä ja vihkimistä.

Tämän tunnustukseen perustuvan vakaumuksen johdosta kirkkomme järjestyksessä säädetään, että ehtoollisen ja kasteen toimittaa pappi (Kirkkojärjestys 2 luku 12 § ja 13 §). Hätäkasteesta ja toisen kirkon papin oikeudesta toimittaa sakramenteja säädetään erikseen, mutta nyt ei ole kysymys kummastakaan.

Esikoislestadiolaisten maallikkojen toimittamat toimitukset ovat siten kirkkomme tunnustuksen ja järjestyksen vastaisia.

Olen käynyt useita keskusteluja liikkeen johdon kanssa 2013-2016 ja vedonnut heihin esikoisten kirkkopyhässä Enossa pyhäinpäivänä 2015 sekä lehtikirjoituksissa Karjalaisessa ja Kotimaassa. Heidän johtoaan kutsuttiin kuultavaksi Kuopion hiippakunnan tuomiokapituliin 3.3.2016. Olen lähettänyt liikkeen johdolle ja jäsenille avoimen kirjeen 27.4.2016. Kirjeessä kuvataan, miksi heidän kaavailemansa uusi tapa on kirkkomme tunnustuksen ja järjestyksen vastainen ja miksi se rikkoo myös järjestön omaa perinnettä ja sääntöjä. Heitä kehoitetaan palaamaan heidän vanhaan käytäntöönsä: järjestö järjestää jatkossakin seuroja ja kirkkopyhiä, mutta pidättyy toimittamasta sakramenteja laittomasti. Vastavuoroisesti seurakunnat voivat antaa jatkossakin tiloja lainaan ja pyrkivät huolehtimaan siitä, että liikkeeseen kuuluvat uskovat saavat perhejuhliinsa toivomansa papin. Muut piispat ovat ilmaisseet liittyvänsä kirjeessä esitettyihin näkökohtiin.

Näistä monista vetoimuksista huolimatta liikkeen johto tukee yhä kirkon tunnustuksen ja järjestyksen vastaista toimintaa. Ilmeistä on, että toimintaa johdetaan Jällivaarasta, Ruotsin lapista.

Tässä kirjeessä annan Kirkkojärjestyksen 18 luvun 1 §:n nojalla joitakin menettelytapaohjeita siitä, miten jatkossa toimitaan Esikoislestadiolaiset ry nimisen järjestön kanssa. Olen tietoinen, että asia koskettaa lähinnä Joensuun ja sen ympäristön seurakuntia.

Oikeudettomasti kastettujen lasten liittäminen kirkon yhteyteen

Sakramenttien hoitaminen ”oikein” on yksi oikean kirkon tuntomerkki. Klassisen käsityksen mukaan sakramenttien hoitaminen oikein merkitsee niiden suorittamista siten, että toimitus on sekä pätevä (engl. valid) että laillinen (engl. legal). Arvioitaessa toimituksen pätevyyttä arvioidaan yleensä sen ulkoista muotoa

ja ensisijaisena lähteenä käytetään Raamattua, toissijaisesti ekumeenista perinnettä. Arvioitaessa toimituksen laillisuutta huomio kiinnittyy puolestaan kontekstiin, erityisesti toimivaltaan eli siihen, onko toimituksen suorittajalla myös oikeus suorittaa kyseinen toimitus. Esimerkiksi Augsburgin tunnustuksen 14. artiklassa opetetaan, että kukaan ei saa hoitaa sakramenteja ilman asianmukaista kutsumista ja vihkimistä (rite vocatus). Toimitusoikeuksia arvioidaan kulloinkin voimassaolevan kirkon järjestyksen pohjalta.

Kirkko-oikeudellisesta näkökulmasta esikoislestadiolaisten maallikkojen toimittamiin kasteisiin liittyy monia ongelmia. Ensiksi kaste on toimitettu tietoisesti ilman, että se liittyy Suomen evankelisluterilaisen kirkon tai minkään muunkaan kirkon yhteyteen (KL 1:3, KJ 1:3). Toiseksi se on toimitettu tietoisesti ilman, että se liittyy paikallisseurakunnan jäseneksi (KL 3:2). Lisäksi kasteen on toimittanut henkilö, jolla ei ole pappisoikeuksia eikä siten oikeutta hoitaa sakramenteja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa (KL 5:1; KJ 5:8; KJ 2:13).

Raamatun, kirkkojen yhteisen perinteen ja luterilaisen tunnustuksen mukaan kasteen yksi merkitys on se, että kaste liittyy kirkon yhteyteen ja paikallisseurakunnan jäseneksi (1. Kor. 12:13; Ap. t. 2:41; Iso Katekismus 4,2). Tästä syystä kirkkojärjestyksessä säädetään, että kirkon jäseneksi tullaan kasteessa (KJ 1:3). Esikoislestadiolaisten maallikkojen toimittama kaste on kirkkolainsäädännön vastainen (KL 1:3; KJ 1:3; KL 5:1; KJ 2:13; KS 86).

Kasteita toimittavien esikoislestadiolaisten maallikkojen menettely on ristiriidassa luterilaisen kirkon tunnustuksen ja järjestyksen kanssa.

Kastettu lapsi ei ole vastuussa siitä, että hänet on kastettu laittomasti. Vastuu kuuluu vanhemmille ja toimituksen johtajalle. Siksi on toisaalta tärkeää, että lapsi ei kirkon omien toimien johdosta jää kirkon ulkopuolelle, vaan että hänellä on mahdollisuus liittyä kirkkomme hengelliseen yhteyteen.

Tällöin sovelletaan piispainkokouksen 10.9.2008 Kuopiossa antamaa ”Menettelytapaohjetta Luther-säätiön piirissä kastettujen lasten liittämiseksi kirkon yhteyteen” seuraavasti:

Kirkkoon liittäminen edellyttää vanhempien pyyntöä. Päätöksen kirkkoon liittämistä tekee kirkkoherra (KJ 1:3,3).

Kun vanhemmat pyytävät lapsensa liittämistä kirkon jäseneksi, kirkkoherran tehtävänä on ensimmäiseksi selvittää seuraavat asiat:

Onko kaste toimitettu vettä käyttäen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen?

Ovatko vanhemmat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä?

Tahtovatko vanhemmat yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että lapsi saa kristillisen kasvatuksen? Ketkä ovat lapsen kummit ja heidän kummikelpoisuutensa?

Kirkkoherran toinen tehtävä on selvittää vanhemmille kirkkoon liittämistä koskevan pyynnön merkitys: se tarkoittaa, että vanhemmat tunnustavat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon olevan osa yhtä, pyhää ja apostolista kirkkoa ja että he tahtovat lapsensa kasvavan Suomen evankelisluterilaisen kirkon jäsenenä ja sen hengellisessä yhteydessä. Sen johdosta vanhemmilta voidaan odottaa esimerkiksi, että he pidättyvät jatkossa toimimasta kirkon järjestyksen vastaisesti.

Jos kirkkoon liittämisen edellytykset täyttyvät, kastettu lapsi liitetään kirkon jäseneksi kirkollisessa toimituksessa käyttämällä Kirkon yhteyteen ottamisen kaavaa seuraavasti soveltaen:

1. Johdantosanat ja puhe sovitetaan tilanteen mukaisiksi.

2. Uskontunnustusta edeltävä kysymys osoitetaan lapsen sijasta vanhemmille

tai lapsen uskonnollisesta asemasta päättävälle huoltajille.

3. Uskontunnustusta seuraava kirkon yhteyteen otettavan puhuttelu jätetään pois.

Jos kirkkoherra ei suostu kirkkoon liittymistä koskevaan pyyntöön, hänen on saatettava asia kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston ratkaistavaksi. Pyydän, että hän ilmoittaa asiasta myös minulle.

Ei tiloja omille kirkkopyhille

Pidän perusteltuna sitä, että seurakunnat ovat aiemmin antaneet tiloja Esikoislestadiolaiset ry:n paikallisosastojen järjestämiä kirkkopyhiä varten. Nyt tilanne on kuitenkin muuttunut. Järjestö on ryhtynyt toimittamaan maallikkoehtoollisia, jotka ovat vastoin kirkkomme tunnustusta ja järjestystä.

Sen johdosta pidän perusteltuna, että syntyneessä tilanteessa tiloja ei enää anneta Esikoislestadiolaiset ry:n paikallisosastojen järjestämiin kirkkopyhiin.

Ei lupaa rippikoulun pitämiseen

Rippikoulu on keskeinen osa kirkkomme kasteopetusta. Se on myös seurakuntakoulu, jossa rippikoululainen tutustuu omaan kotiseurakuntaansa ja tunnustautuu kirkon uskoon. Lisäksi hän saa tiettyjä oikeuksia.

Kirkkojärjestyksen mukaan rippikoulun voi järjestää vain seurakunta tai tuomiokapitulilta luvan saanut kristillinen yhdistys, säätiö tai laitos (KJ 3:3 ja 3 a §). Piispainkokous on helmikuussa 2004 antanut tarkemmat määräykset luvan myöntämisen edellytyksistä (Kirkon säädöskokoelma nro 92). Piispainkokouksen päätöksen mukaan tuomiokapituli voi myöntää kristilliselle järjestölle, joita ovat kristilliset yhdistykset, säätiöt ja laitokset, luvan pitää rippikoulua korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Kuopion tuomiokapituli on myöntänyt määräajaksi luvan seuraaville kristillisille järjestöille:

- Herättäjä-Yhdistys, vuosille 2015–2017
- Nuorten Keskus ry, (nimi 2017 alkaen Nuorten Kirkko ry), vuodelle 2017
- Suomen Raamattuopiston Säätiö, vuosille 2017–2019
- Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry, vuosille 2017–2019

Aiemmin rippikoulujen järjestämislupa on ollut myös Esikoislestadiolaiset ry:llä, mutta lupa umpeutuu vuoden 2016 lopussa. Yhdistys ei ole anonut uutta rippikoulujen järjestämislupaa Kuopion hiippakunnan alueelle. Se on ilmoittanut järjestävänsä omia vastaavia rippikouluja.

Esikoislestadiolaiset ry:n järjestämä rippikoulu ei siten vuodesta 2017 alkaen ole kirkkomme säädösten mukainen rippikoulu.

Koska Esikoislestadiolaiset ry:n rippikoulu ei ole kirkkomme säädösten mukainen rippikoulu, sen käynyttä nuorta ei voida konfirmoida (KJ 3:5,1). Jäsentietoihin (Kirjuriin) nuorelle ei voida kirjata rippikoulu- ja konfirmaatiomerkintää. Nuorelta puuttuvat kaikki rippikoulun ja konfirmaation mukanaan tuomat jäsenoikeudet kirkossamme. Hän ei ole oikeutettu käymään itsenäisesti kirkkomme ehtoollisella (KJ 3:5,2) eikä toimimaan kummina (KJ 2:16,1). Hän ei ole 18 vuotta täytettyään vaalikelpoinen seurakunnan luottamustoimeen (KL 23:2,1) eikä hän täytä kirkkomme edellytyksiä kirkolliseen vihkimiseen (KJ 2:18,2).

Esikoislestadiolaiset ry:n toimintaan osallistuvat nuoret saattavat tulla mukaan paikallisen seurakunnan toimintaan seurakuntayhteysjakson merkeissä. Tähän voidaan suhtautua suopeasti, jotta nuorelle muodostuisi aito kuva oman alueensa seurakunnasta. Nuorten osallistumista seurakunnan toimintaan tulee muutoinkin rohkaista. Samalla nuoria ja harkinnan mukaan myös vanhempia tulee informoida sopivalla tavalla siitä, että seurakuntayhteysjaksoon osallistuminen ei oikeuta saamaan jäsenrekisterimerkintää rippikoulun suorittamisesta, ei oikeuta osallistumaan konfirmaatioon eikä tuo muita jäsenoikeuksia kirkossamme.

Tuen antaminen "kirkollisille" esikoisille ja heidän uudelle yhdistykselleen

Sakramenttien ottaminen omaan haltuun, "sakramenttiseparatismi", on jakanut esikoislestadiolaisten liikettä myös sisäisesti. Jotkut jäsenet ovat jättäneet liikkeen.

Seurakuntien tulee parhaansa mukaan huolehtia siitä, että nämä jäsenet eivät jää yksin, vaan löytävät entistä vahvemmin oman paikkansa kirkkomme seurakunnan hengellisessä yhteydessä.

Liikkeen "kirkolliset" jäsenet ovat perustaneet uuden yhdistyksen, *Esikoiset ry:n*. Tämä toistaiseksi kooltaan melko pieni järjestö jatkaa esikoisten alkuperäisiä käytäntöjä suhteessa kirkkomme seurakuntiin ja sitoutuu yhä kirkkomme järjestykseen.

Toivon, että ne hiippakunnan seurakunnat, joiden alueella uusi yhdistys toimii, antavat sille kaiken mahdollisen tuen.

Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi, Viron kirkon arkkipiispa Urmas Viilma ja Latvian kirkon arkkipiispa Janis Vanags ovat ilmoittaneet, että he eivät tee enää yhteistyötä Esikoislestadiolaiset ry:n kanssa, koska järjestö on lähtenyt toimimaan kirkkomme tunnustuksen vastaisesti. Viron kirkko rakentaa jatkossa yhteistyötä uuden Esikoiset ry:n kanssa, joka noudattaa kirkon tunnustusta ja järjestystä.

Vaikka kukin hiippakunta antaa itsenäisesti omat ohjeensa, edellä mainitut menettelytavat laittomasti kastetun ottamisesta kirkon yhteyteen, rippikoulun pitämisestä, tilojen luovuttamisesta ja uuden Esikoiset ry:n tukemisesta vastaavat asiallisesti myös muiden hiippakuntien käytäntöjä.

Jumalan sanan julistuksen ja hengellisen johtamisen tulee aina keskittyä ilosanomaan Jumalan armosta Jeesusessa Kristuksessa. Kristuksen evankeliumi ei kuitenkaan ole mitä tahansa, vaan sillä on aina tietty sisältö. Siksi emme voi kokonaan välttää sitä, että joudumme joskus myös vetämään rajaa ja erottamaan oikean opetuksen ja käytännön vääristä opetuksista ja käytännöistä.

Parasta vastalääkettä ongelmallisille opeille ja tavoille on se, että itse sitoudumme rohkeasti Jumalan sanaan, kuulutamme hyvää sanomaa Kristuksesta ja pyrimme itse toimimaan aina kaikessa kirkon tunnustuksen ja järjestyksen mukaisesti.

Hyvän Jumalan siunausta toivottaen,

Jari Jolkkonen